

Izbija vsak dan razen nedelj in praznikov.

Izdan dnevno razen nedelj in praznikov.

LETO—YEAR IX.

Chicago, Ill., ČETRTEK, 7. SEPTEMBRA (SEPTEMBER) 1916.

CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 7. SEPTEMBRA (SEPTEMBER) 1916.

ŠTEV.—NUMBER 83.

Angleški major ponesrečil z letalom v ameriški šoli za letalce.

Učite se angleščine in postanite državljani.

SPLET Z VIJAKOM NAD VODO. — METODISTOVSKI CERKVENI ZBOR SODI "GREŠNIKE". — PROHIBICIJA GONI KVIČKO KENE SALUNOM. — VILLA IN CARRANZA IGRATA ULOGO V PROHIBICIONISTIČNIH OKRAJH. — NAPAD PAVA NA AVTOMOBIL. — ŽENSKO POREGNILO IZ JEČE. — ČEBELE SO USTAVILE ŽELEZNIŠKI PROMET IN DRUGE VESTI.

Železniška nezgoda s hudim učinkom.

Buffalo, N. Y., 7. septembra. — W. C. Campbell, britaki major in Teodor De Kruijs, dijak na Harvardski univerzi, sta dobila težke poškodbe, ko sta ponesrečila z letalom v letalni šoli Curtisa. Padla sta iz višine 500 čevljev. — Campbell je v kritičnem položaju.

Chicago, Ill., 7. septembra. — Na policijski postaji v Hyde parku sta na obtožbo Solomona H. Goldberga zaprti policaj Fred Hayne in sofer James J. Flynn. Oba sta na obtožbo sodnika Gemmella, da sta vsakega določila \$10.000 prelova.

Washington, D. C., 6. sept. — Department za notranje zadeve je, da vsi priseljenci postanejo ameriški državljani. V zadnjih treh letih je izvršil mnogo dela v tem pogledu.

Če pogledamo izkaz števnege registra, spoznamo, da živi v Združenih državah 13.000.000 moških in žensk, ki so dosegli starost do polne pravice. Med temi jih je 3.000.000 moških in žensk, ki ne vedo in ne razumejo angleščine. Novostanovljeni urad za pomoč je izdelal poseben načrt za pomoč, da se bodo priseljenci, ki ne poznajo angleščine, učili pisanja in čitanja, vsi pa angleščine in v čem se jim republika ob monarhije.

Franklin K. Lane se je odločil, da je v ta namen najprej treba pomagati lokalnim šolskim učiteljem. Izdan je bil lepak v sedmih jezikih, da pomaga šolskim učiteljem pridobiti priseljence za učence šole. Nad 100.000 teh lepakov je bilo razposlanih in videti jih lahko na poštah, v delavnicah, v trgovinah, v šolah, na železnih, v trgovskih zbornicah, kar dokazuje, da je vlada zelo zainteresirana za poduk vseh državljanov, če so ali niso rojeni v Ameriki.

Vlada je pronašla, da je treba izdati praktične knjige, da se priseljenci lažje uče angleščine. To za poduk je prišel izdajati priporočilo šolskim vodstvom: "Priporočilo šolskim vodstvom: učiteljem za poduk priseljencev v učilnicah." "Državni razredi za priseljence." "Država New York in problem ameriške imigracije." "Kalifornija in problem ameriške imigracije."

Jesen je tukaj v Slovenem, ki niso zmogli angleščine in tistim, ki žele spopolniti svoje znanje, toplo priporočamo, naj se vključijo v večerne šole. Slovenci, ki so prvega papirja, naj vzamejo, kdor ima pa pravico do drugega papirja, naj se zgleda na nedeljsko na pristojnem mestu. Postanite državljani, ker le državljan ima pravico oddati, kakšne bodo postavbe v ameriški republiki.

Macom, Mo., 5. septembra. — Četini na njih čitateljev je neznan. Naar Navigation Company, ki je manj na njena zgodovina. To družbo je organiziral neki grof in njeno brodogradnjo je enega samega velikega grofa. Grof je vzel motor in vialistično zrušenega letala. Vijak je od vrhu splova in ne pod voljo, da zajema zrak, kadar goni. S tem splovom, ki se po-

IZ DELAVSKEGA SVETA.

Socialistični kongresnik je ubral pravo struno v kongresu.

Rudarji so se naveličali zavlačovanja od strani delodajalcev.

Priganjači postajajo zgovorni, če jim voda teče v grlo.

Osemurni delavnik železniških uslužbencev v kongresu. Washington, D. C., 6. septembra. Ko je prišel osemurni delavnik za železničarje na razpravo v kongresu, je socialistični kongresnik Mayer London povdarjal, da kongresu ostaja ena sama pot, da pridejo železničarji in delavci do svojih pravic. Kongres naj pooblasti predsednika Združenih držav, da obratuje železnice v korist ameriškega ljudstva.

London je imel le tri minute časa in izrazil je teh par minut, da utemelji pravico železničarjev do boljših življenjskih razmer. Povedal je tudi resnice buržoaznim političarjem v obraz, ko jim je dejal, da bi vsega tega ne bilo, če bi glasovali za predlog Victorja Bergerja, prejšnjega socialističnega kongresnika, da se železnice poddržavijo.

"Gospod predsedatelj", je prišel Mayer London svoj govor, "v treh minutah lahko človek pove le svoje prepričanje, ne more pa navesti razlogov za odredbo te vrste. Stavil bi se lahko predlog, ki naj pooblasti predsednika, da prevzame železnice in jih obratuje v korist ljudstva. Prepričan sem, da republikanci ne bodo stali takega predloga."

Če se sedaj moramo v pariki posvetovati o zakonu, je temu krivo, ker večina tukaj navzočih skozi leta ni hotela priznati težkega industrijskega konflikta. Na vsak glas so do sedaj poslušali v kongresu, le glasu velike delavske množice niso hoteli poslušati. Privikrat vidimo, kako vidna vlada zagovarja svoje stališče. Privikrat pravi delavno ljudstvo, mogoče malo vulgarno: Tukaj smo: Odločili smo se za stavko. Mi bomo izrabili svojo pravico, da zboljšamo svoj položaj.

Saj ne prosijo za postavbe. Znanili so, da bodo nedotakljivo pravo izrabili, in vi vidite sebe v kleščah. Vi ne veste, kaj bi začeli. O obrambni colnini in prosti trgovini ste vedno govorili, o vseh stvarih ste govorili, le o industrijskih problemih niste razpravljali. Večina vas sploh ne ve, kako bi začeli."

Potem je London izvajal, naj si kongres nikar ne domišlja, da se bodo delavci podvrgli prisilnim razsodilcem. Predsednik Wilson je večeraj podpisal še enkrat postavbo za osemurni delavnik, ker so žvekači trdili, da ni veljavna, ker jo je podpisal v nedeljo.

Stavka premogarjev.

Pittsburgh, Kans., 6. septembra. — Večera je zastavilo osem tisoč rudarjev, ker jim je preveda zavlačevanje nove pogodbe od strani delodajalcev.

Govor je napravil nasproten učinek.

Lima, O., 6. septembra. — Ko so organizirani izdelovalci smotki pričeli a kampanjo v tovarni Deisel - Wemmer Company, da organizirajo 1600 delavcev in delavki delajo v nji, je superintendent postal zgovoren. Obdrževal je kar cele shode. Na nekem takem shodu je dejal: "Veste, da se je precej vaših ljudi pridružilo uniji. Povem vam odprto, da rajše vidimo, da tobak segnje v naših skladiščih, kakor da povlačimo mezo enemu samemu uslužbencu za en cent. Zaprli bomo rajše te delavnice za vedno, kakor da bi nam ukazovala unija."

Strašna bitka na zapadnem bojišču, Nemci se trudijo ustaviti ofenzivo.

Bolgari predirajo v Rumunsko.

FRANCOZI SO UJELI NAD 4000 SOVRAŽNIKOV. — OB REKI STRUMI SE NADALJUJE BOJ S TOPOVI. — RUSI SO OKUPIRALI V KARPATIH NEKE HRIBE BREZ IMENA. — NEMCI POROČAJO, DA SO RUSI POVSOD ODBITI. — AVSTRILJSKI LETALCI SO OBKRALI GORICO Z BOMBAMI. — V KAVKAZU SO "ZMAGALI" TURKI IN RUSI? — KANADA NI VOLIJO NA BOJIŠČU.

Na vzhodni fronti ni važnih operacij.

ZADNJE VESTI.

Atena, 7. septembra. — V sedanjem tednu so zavezniški artileristi menili tebiš barona von Schenka, kakor da bi bila Grčija angleška satrapija. Sedaj so britaki uradniki milostno dovolili, da se sme von Schenk vrniti v Nemčijo in da bodo manj skrbeli, da tje kaj dope brez naprtilik.

Von Schenk je prebrisan diplomat, kateremu niso bili kos angleški in francoski diplomatje. Da se sme navarvna tekmeša, ga bodo s silo odgnali v Nemčijo. Britski cenzor je cenzorskam jesiku to nanjše povedal s drugimi besedami.

Rim, via London, 7. septembra. — Italijanski vojni urad poroča, da je na oeli fronti slabo vreme in da je prišlo sneti v gorah. Sovražnik je odprl topniški ogenj na italijanske pozicije, kateremu so krepko odgovarjale italijanske baterije.

SPLOŠNI POLOŽAJ.

Zavezniška ofenziva na Francoskem se nadaljuje z vsem ognjenim napetostjo. Nemci se naravno trudijo na vse načine, da bi po stari navadi ustavili ofenzivno gibanje sovražnika, in na val črti vzpirajo artilerije protinapade, toda do danes se jim še ni posrečilo. Berlin uradno izjavlja, da se nadaljuje vroča bitka na dvanajst milj dolgi fronti brez prestanka in da se Nemci edinele branijo. Pariz poroča, da so Nemci zadnje noč izvršili več močnih protinapadov južno od Somme, ali reokupirali da niso niti pedi izgubljenega ozemlja. Angleži poročajo, da so okupirali ves gozd Leuze, ki se nahaja pol milje od Comblesa. Nemci so zelo utrdili ta gozd, ali Angleži so ga vzeli z naskokom in zdaj se nadaljuje bitka med obojema vojskama v Comblesu.

Vsepeh zaveznikov na Francoskem pa grozi izpodnesti nemško-bolgarska ofenziva v južni Rumuniji. Berlin in Sofija poročata o vpešni invaziji Dobrudže ob Črnem morju in o okupaciji štirih mest: Dobrič, Kurt Bunar, Akkadunlar in Tutrankan. Na nekatere kraji so prodrli Bolgari in Nemci 30 milj daleč na rumunsko ozemlje in z osvojitvijo mostišča pri Tutrankanu so se približali za 35 milj Bukarešti, glavnemu mestu Rumunske. Dobrudža je bila prej bolgarska provinca, katero je morala Bolgarija odstopiti Rumunski po drugi balkanski vojni 1913 kot plačilo za rumunsko neutralnost.

Iz poročil iz Bukarešte je pa razvidno, da Rumunci ne smatrajo invazijo Dobrudže za nobeno nevarnost. Uradno poroča rumunska vlada, da so nemško-bolgarski napadi v Dobrudži odbiti na vsi črti in obenem javlja Petrograd, da so Rusi že dospeli na lice invadiranege ozemlja v južni Rumuniji. O položaju na Sedmograškem nimata danes Berlin niti Dunaj nobenega poročila, pač pa prihaja depeša iz Curiha (Švica), ki se glasi, da je na Dunaju "uradno izrečeno," da so Rumunci že zasedli 7000 štirjakihih kilometrov sedmograškega teritorija. Najhujši udarec za Avstro-Ogrsko je izguba Orsove. To mesto leži na meji, kjer Donava zapusti ogrsko zemljo in začne deliti Rumunijo od severnoiztočne Srbije in tam je bilo doslej av-

FRANCOŠKA FRONTA.

Pariz, 6. sept. — Kljub deževnemu vremenu na somški fronti so naše čete ves dan večeraj napredovale v napadih na sovražne pozicije. Dosegle so več važnih uspehov. Severno od reke smo po vpešnem napadu razegnili našo črto z okupacijo zapadnega dela amberluškega gozda, vsega gozda Rainette, dela Marriera in z osvojitvijo hospitalne farne, katero smo vzeli z naskokom. Nadalje smo osvojili severnoiztočno od Clery skrajni konec grčevja, ki se dviga čez cesto Bouchavesne-Clery. Naše nove pozicije na severni strani reke smo zvezali s pozicijami na južni strani z okupacijo vasi Ommecourt. Bojni plen, ki smo ga zajeli od 3. sept. samo na severni strani Somme, znaša 32 topov (24 velikega kalibra), dva bombometa, dva zakopna mortarja, večjo zalogo granat, balon in veliko množino strojnih pušk. Jetnikov še nismo presteli. (Nadaljevanje na 3. strani, 1. stopce.)

Naslov na var, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National
Benefit Society
Issued daily except Sundays and Holidays
OWNED BY SLOVENE NATIONAL
BENEFIT SOCIETY
Advertising rates on agreement
Subscription: United States (except Chi-
cago) and Canada \$5 per year; Chicago and
foreign countries, \$6.50 per year.
Address:
"PROSVETA"
3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Prosperiteta.

Kdo naj danes govori o slabih časih, ko buržoazni listi prinašajo poročila, da je zadnje fiskalno leto prineslo lep dobiček korporacijam. Jeklarski trust je v enem samem četrtletju napravil lepe milijone, železniške družbe eno milijardo v enem letu, Ford nad en milijon dobička v vsakem tednu; in tako se vrste posamezni kapitalisti in korporacije s poročili, ki dokazujejo, da je bilo zanje dobro leto.

Da nas tem bolj prepričajo o dobrih časih, prihajajo kapitalistični listi in pravijo: "Na, pogledajte, kljub mnogim štrajkom, kljub vojni v Evropi, kljub resni situaciji v Mehiki, se je pomnožilo narodno premoženje in korporacije so izplačale lepe dividende svojim delničarjem." "V številnih nam dokazujejo, kako sta se pomnožila izvoz in uvoz Združenih držav."

Da, to je del resnice, kar poročajo kapitalistični listi o glavni resnici pa molče: "Ta ogromna pomnožitev bogastva je omejena le na posejudoči razred." O tej resnici buržoazni listi ne črnejo besede.

Koliko je vreden slavošpev na prosperiteto, se takoj prepričamo, če vstopimo v stanovanje proletarcev, katerega žena je bolna, četrta proletarica stalno dela. Pogrešili bomo najprej najpotrebnejše, kar bi morala imeti vsaka družina. Videli bomo siromašno in preprosto hišo opravo, sestradane otroke z upadlimi lici. Še bolj trpka je slika, če je bolan družinski oče. In če gremo na ulice, kjer stanujejo delavske družine tesno druga poleg druge, katerih družinski očetje zaslužijo od \$1.50 do \$2.25 na dan, ali najdemo pri njih prosperiteto? V malih, zatohlih sobah stanuje številna delavska družina, oropana vsakega zraka in solnčnih žarkov. In kakšna je prehranitev? Vse, kar se najcenejše dobi na trgu — v groceriji in mesnici, jim služi za hrano. Ognita jabolka, ognit krompir, spridena moka in sočivo, meso, katerega se prijemlje že duh tvori hrano take proletarske družine, katere oče vstvarja z njegovim delom vrednosti za človeško družbo. In če je na stotine takih slučajev, ali lahko govorimo in pišemo, da vse ljudstvo tone v prosperiteto?

Gospodujoči razred ima za sabo seveda leto prosperitete, na katerega gleda s ponomom in zadovoljstvom, ker tako mastnega leta še ni bilo, odkar se je pričelo govoriti in pisati o dobrih in slabih letih. Gospodujoči razred vidi le sebe, gleda le svoj dobiček, ne briga se pa za tiste, ki so s pridnim in mukotrpnim delom vstvarili te milijone in milijarde, v katerih zdaj tonejo železniški, premogovski, jeklarski, oljni, trgovski, finančni in drugi industrijski kralji in knezi, ne vedo kako in kam bi jih naložili, da k nagromadenim milijonom in milijardam pridenejo zopet nove.

In čas je, da delavstvo spozna resnico, da je prosperiteta, neizmerna bogastva, o katerem pišejo kapitalistični dnevniki, da se je v enem letu pomnožilo tako ogromno, da se človeku zavrti v glavi, ko čita te številke o profitu, deležu in gospodujoči razred. Tista drobna, ki odpade na boljše plačane delavce od te prosperitete, je podobna kaplji v morju, ki se poskuša v trenutku, ko pridejo prvi glasovi, da pojemajo naročila v industriji.

Gospodujoči razred je res lahko zadovoljen, ker ogromna večina delavstva še ni spoznala resnice, da je siromašna, ker se je v kapitalističnih krogih naselila prosperiteta in se neprestano množi bogastvo industrijskih in finančnih mogotev.

Ameriške vesti.

(Modljevanje in prva strast)

Pennsburg, Pa., 6. sept. — Rev. H. J. Miller se je pripeljal v avtomobilu, da pridiga svojim faranom. To ni nič hudega in pametni ljudje se ne spodtikajo nad takimi reči. Če je stvar ljudem všeč, ni s tem rečeno, da je tudi prav zadovoljen z njo.

Ko je takole stal avtomobil na trati pred cerkvijo in se svetilka v solnčnih žarkih, prikoraka po trati pav, držeč rep lepo v krogu, da se je svetil v vseh mavričnih barvah.

Naslednjič zagleda pav v lakasti barvi na avtomobilu svojega tekmeča. Povesil je rep in se zakadil z vso silo v avtomobil. Ponavljal je napad za napadom kakor francoske in nemške kolone na bojišče, da se je lučila barva od avtomobila in so letele drobne treščice na vse strani. Rev. Miller je opazoval z enim očesom boj med avtomobilom in pavom. Pa kaj je hotel? Sredi pridige ni mogel nehati. Ko je bila pridiga končana, se je obrabilo pet mož, da so pregnali bojevitiga pava, rev. Miller je pa moral razlagati svojim vernikom, kako je prišlo do boja med avtomobilom in pavom, ker so nekateri verniki smatrali ta boj za očiten prat boji, ker njih župnik prihaja v avtomobilu k službi božji.

Walla, Walla, Wash., 6. sept. — Ko je okrajni komisar Lee Lindley oral, je izoral nasenkrat srebrno uro, ki je bila lastnina George Jonesa.

Jones je uro, ki jo je podedoval, zgubil pred šestimi leti na Lindleyjevi farmi. Lkal je uro povsod, ponujal zanj nagrado, pa je ni bilo dobiti nikoder. Pokrovi na uri so malo počrneli, ker je ležala toliko let v zemlji. Ko je Lindley otrsela zemljo od nje, je navel, je bila kakor isti dan, ko je bila izgubljena.

Harrisburg, Ill., 6. septembra. Minnie Powell, Agnes Rains in Mary Sweeney so ženske, s katerimi ne bi bilo dobro peči hruske. Pomoči so se oblekle v delovne hlače in modre krajece. Spustile so se v ječo iz drugega nadstropja po vrvi nizdol in pobegnile.

Obožile so se s samekresom šerifa in prisilile voznika, da jih je ponoči ob dveh peljal iz mesta. Prostosti se niso veselile dolgo, kajti popoldne so jih že ujeli in prignali zopet v ječo.

Cleveland, O., 6. septembra. — Policijska se trudi, da bi našla šoferja, ki je povzročil Johna Skoloda, ki je smrtno ranjen. William McClure, ognjenjasec pri tretji strojni stotnici, je videl nezgodo. Skoloda je se vračal od dela, ko je bil povozen. Preiskali so mnogo goraz, pa vse zastonj, o storilec ni duha ne sluha.

15letnega John Kneznika je vrzel avtomobil z bledilja. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Lima, O., 6. septembra. — Umrli je Ely, bolna hči šerifa Shermana, kateri je nastop zdivjane drhali, ki je iskala zamorena, da ga linča, in je njenega očeta vlačila na vrvi okoli vratu, tako pretresel živce, da se je bolezen obrnila na slabo.

Zaprignili so šestnajst posebnih deputijev, da zberejo obtežilni material proti obseidenim divjakom. Državni pravdnik izjavlja, da bo pozvanih več kot 500 priš in obtoženih bo več kot 150 oseb, med njimi tudi dvanajst "uglednih biznismenov."

DOPISI.

Albany Minn.

V listu Prosveta s dne 27. avgusta poročali ste, da je Rev. Ig. Tomazin, bivši župnik v Albany, Minn. izvršil samomor. Tu na Albany nas je nekaj Slovencev, ki nečemo veljati kot pretepači župnika. Prosim torej, da popravite to v vašem listu. Rev. Tomazin ni bil nikdar župnik na Albany, Minn., to je sosedna fara. Spodaj

ARMORED CRUISER MEMPHIS AND HARBOR OF SANTO DOMINGO CITY

Zvezni krišar "Memphis", ki ga je silni vihar vrgel na kletci v luki Santo Domingo. Krišar je izgubljen.

podpisani imam restavracijo na Albany, ter sem bil nekoliko znan z Rev. Tomazinom, ker se je tu intam oglašil pri meni. Bil je dober in miren starček in mi je bilo prav žal zanj, ko sem zvedel, kaj se je z njim zgodilo v Chicagu. St. Anthony je mešana fara. Slovanških družin je samo kakoga pol ducata. Gotova stvar pa je, da ga župljani niso nikoli pa noči napadli in še manj pretepali, kakor pripoveduje njegova kuharica.

O dotični kuharici krožijo različne govorice. Menje župljanov je, da bi se morala zadeva pokojnega Rev. Tomazina natančneje preiskati.

Apeliram na vašo resnicoljubnost, da ta popravek priobčite v Prosveti in ostajem vaš za resnič in vdani

Martin Jesh.

(Op. uredništva. Kje je župnikoval pokojni Rev. Tomazin v Albany ali St. Anthony, za nas in večino naših čitateljev nima posebnega pomena. O njegovem samomoru poročali smo med dnevnimi novicami in tako kot so poročali vsi veliki angleško pisani dnevniki in korespondenčni biro v Chicagu. Če hočete biti dosledni, in če želite, da bo vaš popravek imel popoln uspeh potem vam svetujemo, da se obrnete na uredništva velikih čistiških dnevnikov in zahtevajte, da tudi oni popravijo tozadevna poročila.)

Butte, Mont.

Ni bilo še dopisa iz naše naselbine odkar izhaja dnevnik Prosveta. Radi tega hočem jaz poročati par novic, žal da ne veselih. V enem mesecu zgubili smo od družstva Slov. Hrv. Slova št. 207 S. N. P. J. dva brata. Dne 26. julija bil je v enem tukajšnjih rogov od elektrike ubit sobrat Frank Burja, doma iz vasi Vrh, fara Krašna na Kranjskem. Bil je neoznežen ter veselega prikupljivega značaja.

Drug žalosten slučaj dogodil se je dne 29. avgusta, zjutraj ob dveh. Žrtve smrtne kose je to postal sobrat Geo. Puhek, star 40 let. Našli so ga mrtvega v postelji krvavečega iz dveh ran na prsih, poleg njega pa revolver. Žena pokojnega Puheka trdi, da je izvršil samomor. V stanovanju (namreč v istem nadstropju) ni bilo v istem času nikogar razen njiju. V drugem nadstropju sta spala brat pokojnika in brat njegove žene. Prvo imenovanega so strelji zbudili in hotel je gledat, kaj se je zgodilo. Našel je brata v zadnjih vzdihljajih.

Pokojni Puhek je bil doma iz Podloga na Belokranjskem, kjer zapuše očeta starega 90 let in eno sestro. Tu v Butte žaluje za njim en brat, v Calumetu, Mich.

pa ena sestra. V Ameriko je prišel pred dvajsetimi leti, od katerih jih je 17 preživel v Calumetu, 3 pa v Butte. V obeh mestih je bil med rojaki, kot med drugorodeci poznan in splošno priljubljen. Bil je pohlevnega in mirnega značaja in veseljak v družini. Zadnja leta ga je mučila bolezen. Leta 1915 ga je zadel mrtvoud na katerem je trpel nad 11 mesecev. Začetkom januarja t. l. se mu je obrnilo na boljše, tako da je blizu dva meseca opravljal službo čuvaja. Začetkom marca t. l. je bil operiran za rakom na ustnicah in pozneje še enkrat za isto bolezen. Sedaj se je zopet čutil sposobnega za delo, kot ga je imel prej (to je za čuvaja), pa je končal na tak tragičen način.

Poleg vdove zapuše tudi 4 hčerke, katerih najstarejša je 12 let, najmlajša pa 6 let stara. Družiti Hrvatsko Slovenska Slova št. 207 S. N. P. J. in dr. sv. Martina J. S. K. J. katerih član je pokojnik bil, priredili sta mu krasen pogreb.

Sladek mu bodi počitek!

F. W.

Cleveland, O.

Še ko so naše ljubezne evetke, pa tudi mi premraženi pečlarji spavali na mehkih blazinicah, sanjali z sladkoustimi angeljki in čimiparkeljki, so tam daleč, daleč na vzhodu brisali in snajžili nebesni obzor ali sveta nebena, kakor pravijo naše mamice. In res! Še predno se je prikazalo tiho vsakdanje sonce, se je oprijela celega vzhodnega obzorja so- inčurumena zarja, kot da se je raztalilo vroče sonce ter da se njegovo zlato razliva sedaj po nebu, da pokaže ljudem njegovo zadnji čudapolni sijaj. Naše oči se niso še napile teh čarov, že nam je to krasno nedeljsko sonce vošilo: "Dobro jutro!" Zdelo se mi je tudi, kot bi nam želelo: "Veliki uspeha na vaši narodni veselici! Celi dan je sijalo z jasnega neba, ni ga srečal oblak, da bi mu zakril za trenutek ves prepričani prizor, ki se je vršil tam doli v Clevelandu med ameriško-slovenskimi zastavami v senci belih šotorov, med godbo Mr. Butala, med petjem slovenskih pesmi.

Kakor sem vam poročal, se je vršil v Clevelandu velik ljudski seamenj v korist hodočega "Slov. Nar. Doma" v Clevelandu. V soboto ob 4. uri popoldne je bila otvoritev seamenja, kot pravi pesem: "Zapele so godi, zabredal je bas ...! Proti večeru je nastopilo socialistično pevsko društvo "Zarja", zapelo tisto v srec se-gajočo "delavsko himno" in še eno sem slišal, ki seže globoko v pečlarsko srec: "Jaz bi rad maledih rož ...! No, sem si mislil, tudi jaz bi jih rad in debele, ostro-

oglate solze so mi skvarile še tisto borno lepoto mojega lica. Padla je zdaj ena, zdaj druga, kot bi molil žalostni del rožnega venca; sam pa sem pristavljaj: "Za Ančko iz Montane, za Roziko iz Washingtona in še ena je padla, pa si nisem upal izgovoriti, ker pred menoj je stalo isto trdo neizprosto bitje. Še ponoči v sanjah sem ponavljaj tiste verzice in pujselji, jezen na moje ljubezne sanje, mi je pomolil pod nos popa. Kaj je sledilo, to si lahko mislite. Kar se tiče pevkega društva "Zarja", pa lahko vsak z mirno vestjo izreče pohvalo prve vrste, kajti to mlado delavsko pev. društvo je pokazalo kaj premoreta vstrajnost in sloga. Le naprej do cilja, zmaga bo naša! — Nato se je začelo srečkanje za dobitke. Te drzne clevelandke evetke te s svojim ljubeznim nastopom pri-lijajo takoj, da posežeš v žep in kupiš listek za srečlo ali tombo. "Hočeš ali nočeš, moraj!" pravijo in če se jim krepko ne odrežeš, si pa že ubog, strahopetni pečlar. Dobitki za srečlo in tombo so bili res precej bogati. Pozno v noč smo se razšli domov vsi veseli in razposajeni. Samo jaz sem se bolj krivo držal premišljujoč tisto:

"Poznaš gorje, ki solnce reže, ki sili tok solza v oči, od dne do dne le večje teže na srce tesno zavoli?" Oh, kolikokrat sem že citiral to pesem kislj kumare in kakor kaže bom še za naprej nosil isto "lajno" med slovenskim cretjem. Če se no motim, sem začel pri vzhajajočem nedeljskem soncu, preskočil nazaj na soboto popoldne, pa opraviš mojemu pečlarskemu umu, ki zdaj tukaj zdaj tam, enkrat pri loncih, drugič pri peresu. — Nedelja je, kakšna sem vam že povedal. Ljudstvo zopet vre sem od St. Clair ceste na sokolski vrt, kjer se vrši seamenj. Vrši se ravno telovadna Jugoslovanskega Sokola pod vodstvom J. Nagodeta. Sledijo: proste vaje dekliškega naraščaja. Videli smo kakšen hud boj čaka še bodoče pečlarje, če bodo hoteli krotiti te mlade amazonke. Nastop dekškega naraščaja nam je ugajal enako. In zadnji nastop: proste vaje članstva in vaje na orodju. Čilost in redna vaja naših Sokolov sta pokazala, kaj premore prava vstrajnost. Proti večeru je nastopilo pevsko društvo "Triglav". Seveda, meni se je dopadla pesem: "Pod tisto pivam zdaji..." ker sem sin gorenjskih planin. Nato se je začelo pravo baratanje, mešetarenje, kupovanje, sledile so licitacije, ker moja kurja očesno bila v vedni nevarnosti, da jih izgubim. Po pravici vam povem, ležalo jih je na tleh kot graha in naše mehkočutne Evine hčere so

jih pobirale s vsklikom: "Gee, mine ... my corn!" No zdaj pa potolazi tako srec, če ga pripravijo ob kurje oko. Pa, vendar sem premislil mojo ofenzivo tja, kjer prebivam Ribničan fabrika svoje ribniške suho robo brez sitov in rešet. Začel je, držeč kosila v rokah, seveda po ribniško: "Narejdu bom piško, kej bo ževa in polja od zadoj!" In ta ribniški "knenstler" je v kratkih trenotkih ustvaril malo piščal, ki je bila še sveža, pa vendar že pela. Ni jih mogel sproti producirati, ker mehke piške so postale zopet kosila. Zdaj pa je prišlo toliko "fikaanja", da nam je pokazal osle in oslel. Pred drugo kobiljo, kjer so prodajali sladolede, vsem kislim devičicam, kot sladkim "sweetheartom" je nastala tolika gmeča, da je marsikatera Ančka izgubila svojega "starega" in na njegovo mesto je prišel lep rdeč lici nageljček. Niso se menile za kurja očesa, misleč za ljubozen ni prevelika nobena žrtev. Jaz pa le počasi in počakam vedno do zadnjega in zadnja je tukaj, kjer si umetno hladijo srce, pogledimo rajši kričeeega Kočevarja, ki prodaja tam v kolibi dunajske klobase s "sauerkrautom". Molče pride ta ali oni, seveda pečlar, kupi venec klobasice, izgine za šotor, toda nobenega je nisem videl, da bi prišel nazaj. Tam zadaj so zavzeli vrt kot Nemei Belgijo, vezali s pristnini "Wienawurst" neki "luftst", s kislim zeljem so mazali propeler. Sedaj pa mi Clevelandčani ne vemo, če še eksistira K. pl. G. s svojim luftstom, ker zrakoplovec je izgubil po eni nogi nazaj z napol pečlarskim, napol indijanskim vsklikom: "U-u-uf!!!"

Zabaval bi bil te blodne duše, pa premotil me je kričee "menarije", hočem reči "menarjenje", hvalač svoje divje živali, komatince in opiarje. Ko sem vstopil v ta šotor, sta me v obraz pogledala tako ljubezna dva kumaka, par belih podgan, gospod "Cocok" pa je stisnil glavo v kot. Zopet sem si samo mislil: dosti boljše je vsakdan na cesti, pomekanj med dobrim ljudstvom. Že prej sem vam pravil, da je bila takrat nedelja in po bolj jih in zapovedih clevelandke starost, temperenčni dan. Le orditrica Sama te reši mučne čije za to noč, le on te ponese tja, kjer pojejo:

"Če vadiquete čaše v deželo čast naše in Slave sveta ...!"

Pot perutni tega orla smo zastraženi kazali osle vesim sühim obrazom ter elastno skrali to dragoceno vinako kapljico in penečo pivu. Bili smo pravi tihotapeci iz Gorjaneev. Ko pa pišem ravno to, vam povem, kakšne kisle obrazne je delal moj prijatelj — detektiv na seimnju, ko je zvečer oddajal zapisnik vseh nerednosti, ter med drugimi oddal tudi vizitko z pristavkom: "Počakaj me pri lesem-nem kamenju!" Prišla mi je na misel J. Ambrožičeva "Tihotapka". Zvečer pa sem mu jaz popeljal njegov nos, ko je mrmrljal: "Lepa ko roža, pokaži obraz..."

Kako je bilo v pondeljak, na zadnji dan seimnja? Glodali smo zadnje ostanke, peli in pili od ure do ure in se nismo upali iti domov v tajnosti tihnega jutra, ampak le pri jasnem belem dnevu sem se korajžjo v arec prišel domov. Kajpak brez evenka v žepu, brez ljubezni v uenu, no dvakrat brez nič sem prišel domov, če veste kaj je prišlo? Če veste ne govorite naprej, če ne veste ne vprašajte, ker to je tajnost arec, to je bol, ki človeka spozna prekmalu, a nepozna — nikoli!

John U. Rogelj.

ZAPOMNITE SI! Dopolni članek, ki ga objavljamo v Prosveti, ki se nanaša na vse, kar je v zvezi z uredništvom, se pošilja na sledeči naslov:

"PROSVETA"
(Uredniški oddelk).
3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
Naslova, opazil, sprememba v slovo, priročilo glede navedenega življenja lista, poročila nastopov in vse, kar je v zvezi z uredništvom, se pošilja na sledeči naslov:
"PROSVETA"
(Uredniški oddelk).
3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
Ako te storijo, tedaj pride naša odgovor na tvoje pismo, ki ga pošiljaš na sledeči naslov:
"PROSVETA"
(Uredniški oddelk).
3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
Za vsakdo oglaševanje si najbrž po uradni poti se sprijememo.

